

ПРАКТИЧНА ПОЛІТОЛОГІЯ

Викладач: доктор політичних наук, доцент Цокур Євген Георгійович

Кафедра: політології, IV корпус, ауд. 310

E-mail: thcokur2004@ukr.net

Телефон: (061) 228-75-33, (067) 612-94-20.

Інші засоби зв’язку: Moodle (форум курсу, приватні повідомлення)

Освітня програма, рівень вищої освіти:		Політологія Магістр					
Статус дисципліни:		Вибіркова					
Кредити ECTS	3	Навч. рік:	2023-24	Рік навчання	2	Тижні	14
Кількість годин	90	Кількість змістових модулів¹	4	Лекційні заняття – 12 Практичні заняття – 10 Самостійна робота – 68			
Вид контролю:		залік					
Посилання на курс в Moodle		https://moodle.znu.edu.ua/course/view.php?id=7309					
Консультації: особисті – субота, з 09:00 до 13:00, IV корпус, ауд. 310; дистанційні – ZOOM, за попередньою домовленістю Запис на консультації: (067) 612-94-20.							

ОПИС КУРСУ

Програма курсу «Практична політологія» відповідає навчальному плану підготовки магістрів із спеціальності «Політологія».

Курс є необхідною складовою вивчення комплексу вибіркового циклу дисциплін, що включені до програми підготовки магістрів із зазначеної спеціальності. Вивчення дисципліни є важливим з огляду на її значення для формування професійних навичок майбутніх фахівців у галузі наукових політологічних досліджень. Вивчення дисципліни є необхідним через її практичну спрямованість і можливість широкого застосування у безпосередній професійній діяльності випускників-магістрів у сфері політичного аналізу і прогнозування.

Засвоєння дисципліни дає можливість сформувати практичну готовність студентів до фахової діяльності. Опанування матеріалу курсу актуалізує аналітичні та прогностичні здібності магістрів, що необхідні при виконанні професійних обов’язків в органах держави та організаціях громадянського суспільства.

Курс складається з чотирьох змістових модулів:

1. Вступ до практичної політології
2. Політичний аналіз і прогнозування
3. Технології прийняття рішень у політичному процесі
4. Технології маніпуляцій масовою свідомістю

Метою навчальної дисципліни: є набуття студентами знань і навичок щодо майбутньої професійної діяльності завдяки формуванню цілісної системи знань про методи, способи і процедури аналізу та реалізації практичної політичної діяльності, що дасть змогу студентам самостійно осмислювати конкретні практичні ситуації у світовій і вітчизняній політиці.

Завдання навчальної дисципліни: оволодіння студентами понятійно-категоріальним апаратом практично-прикладного дослідження політики; набуття студентами систематизованих знань про основні етапи формування та реалізації політичних кампаній; формування у студентів навичок самостійного аналізу й прогнозування конкретних політичних ситуацій.

¹ 1 змістовий модуль = 15 годин (0,5 кредити ECTS)

ОЧІКУВАНІ РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ

У разі успішного завершення курсу студент зможе:

- використовувати понятійно-категоріальний апарат практичної політології, методи та процедури прикладних досліджень політики;
- засвоїти теоретичні засади, принципи та складові прикладного політичного аналізу і прогнозування; методи та методики дослідження конкретних політичних ситуацій;
- виокремлювати основні етапи, методи розробки та прийняття політичних рішень;
- виявляти основні різновиди маніпулятивних дій в політиці, протидіяти політичному маніпулюванню.
- демонструвати знання спеціалізованої літератури із прикладних досліджень політики;
- здійснювати експертну мотивів, норм, ціннісних орієнтацій суб'єктів політичних ситуацій як в Україні, так і в зарубіжних країнах;
- формулювати рекомендації щодо організації та проведення різноманітних політичних кампаній.

Змістове наповнення курсу, що викладається на лекційних і практичних заняттях та засвоюється студентом під час самостійної роботи, забезпечує набуття компетентностей:

ЗК 01. Здатність до адаптації та дій в новій ситуації.

ЗК 02. Здатність проводити дослідження на відповідному рівні.

ЗК 03. Здатність розробляти проекти та управляти ними.

ЗК 04. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.

ЗК 05. Здатність вчитися та оволодівати сучасними знаннями.

ЗК 07. Вміння виявляти, ставити та розв'язувати проблеми.

СК01. Усвідомлення природи та значення політики як специфічного виду людської діяльності та особливої сфери пізнання, включаючи розвиток уявлень про політику та її сучасні інтерпретації.

СК02. Спроможність здійснювати фахову педагогічну та/або науково-педагогічну діяльність у закладах освіти.

СК08. Здатність самостійно планувати, організовувати та здійснювати політичні дослідження з елементами наукової новизни та практичної значущості.

Програмні результати навчання:

ПР 02. Застосовувати спеціалізовані концептуальні знання з політології, що включають сучасні наукові здобутки у сфері професійної діяльності або галузі знань і є основою для оригінального мислення та проведення досліджень, критичне осмислення проблем у галузі та на межі галузей знань.

ПР 03. Вільно спілкуватись усно і письмово українською та англійською мовами при обговоренні професійних питань, досліджень та інновацій в сфері політології.

ПР 05. Планувати, оцінювати та забезпечувати якість виконуваних робіт відповідно до встановлених вимог

ПР 08. Розробляти і реалізовувати наукові та прикладні проекти у сфері політології та з дотичних до неї міждисциплінарних напрямів з урахуванням методологічних, економічних, соціальних, правових та етичних аспектів.

ПР 09. Пропонувати власні способи вирішення політологічних задач і проблем у процесі професійної діяльності, приймати та аргументувати власні рішення щодо їх розв'язання

ОСНОВНІ НАВЧАЛЬНІ РЕСУРСИ

Презентації лекцій, плани практичних занять, методичні рекомендації до виконання групових творчих проектів розміщені на платформі Moodle:
<https://moodle.znu.edu.ua/course/view.php?id=7309>

КОНТРОЛЬНІ ЗАХОДИ

Поточні контрольні заходи

Обов'язкові види роботи:

Робота на практичних заняттях над проблемними питаннями, поставленим викладачем – протягом семестру. Студент може отримати тах 7 балів – за практичні заняття протягом кожного змістового модуля.

Критерії оцінювання роботи на практичних заняттях:

7-5 балів - повна змістовна відповідь на всі питання, оперуванням багатьма літературними джерелами, висока аргументованість відповіді, переконливе демонстрування власної авторської позиції;

4-3 бали - авторська позиція заявлена, але повністю не обґрунтована, викладення матеріалу засноване на знанні джерел, але без аналітичної позиції;

2-1 бал - поверховий виклад матеріалу, слабке знання літературних джерел.

Письмова контрольна робота (тах 8 балів) – чотири раз на семестр. Контрольна робота складається з тестових завдань (тах 3 бали) і есе (тах 5 балів).

Критерії оцінювання есе:

5 балів – обрана тема є актуальною, зміст есе відповідає його темі, автор демонструє вміння узагальнювати, співставляти різні точки зору з проблеми, аргументувати основні положення роботи, робити логічні та повні висновки; робота є оригінальним дослідженням, що містить авторську позицію та самостійні судження; відсутні орфографічні, синтаксичні та стилістичні помилки; стиль есе відповідає вимогам до студентських наукових робіт; автор дотримується принципів академічної добродетелі.

4-3 бали - обрана тема є актуальну, зміст есе відповідає його темі, автор демонструє вміння узагальнювати, співставляти різні точки зору з проблеми, аргументувати основні положення роботи, робити логічні та повні висновки; робота містить авторську позицію, яка проте не є достатньо переконливою; відсутні орфографічні, синтаксичні та стилістичні помилки; стиль есе відповідає вимогам до студентських наукових робіт; автор дотримується принципів академічної добродетелі;

2-1 бали - обрана тема є актуальну, проте зміст есе не повністю відповідає його темі, автор демонструє вміння узагальнювати, співставляти різні точки зору з проблеми, аргументувати основні положення роботи, проте висновки не є повними; робота не є оригінальним дослідженням; присутні орфографічні, синтаксичні та стилістичні помилки; автор дотримується принципів академічної добродетелі.

Додаткові види роботи:

Індивідуальне письмове завдання у вигляді реферату або есе (тах 7 бали) виконується за бажанням студента. Теми рефератів та есе на вибір студента зазначені у розділі «Методичне забезпечення самостійної роботи». Границя кількості індивідуальних письмових завдань – не більше 1 реферату або 1 есе за семестр. Усі письмові завдання подаються виключно через платформу Moodle.

Реферат передбачає реферування (тобто, узагальнення основних наукових положень) двох актуальних (опублікованих протягом останніх 5 років) наукових статей, опублікованих у вітчизняних чи зарубіжних фахових виданнях. Обсяг реферату – до 5000 знаків. Пряме цитування реферованих джерел небажане.

Есе складається з таких структурних елементів:

- вступ, де студент формулює власну точку зору на проблему, винесену як тему есе;
- блок аргументації: три і більше аргументи, що підтверджують точку зору автора;
- висновки, де відбувається узагальнення авторської позиції і відбувається підтвердження вихідної тези на більш високому доказовому рівні.

Оскільки головна мета есе – змусити читача розділити точку зору автора, важливо використовувати риторичні фігури переконання, маркери логічної послідовності елементів («по-перше», «по-друге», «з вищезазначеного витікає» та ін.), апелювати до спільніх соціально-управлінських цінностей, поглядів, знань та фактів (дослідження, статистичні дані, думки фахівців, приклади з життя), проводити ефектні паралелі й аналогії для демонстрації вашої ерудиції, вдало використовувати цитати з прочитаної управлінської літератури.

Підсумкові контрольні заходи:

Усна відповідь на заліку (тах 30 балів) передбачає розгорнуте висвітлення двох питань: теоретичного та практичного (тах 20 балів), написання есе, а також виконання тесту (тах 10 балів). Перелік питань див. на сторінці курсу у Moodle:

<https://moodle.znu.edu.ua/course/view.php?id=7309>

Критерії оцінювання відповіді на кожне залікове питання:

9-10 балів – повна змістовна відповідь на всі запитання, оперування багатьма теоретичними джерелами, висока аргументованість відповіді, переконливе демонстрування власної авторської позиції;

7-8 балів – авторська позиція заявлена, але повністю не обґрунтована, викладення матеріалу засноване на знанні джерел, але без аналітичної позиції;

4-6 балів – поверховий виклад матеріалу, слабке знання теоретичних джерел;

1-3 бали – короткий поверховий виклад матеріалу, нечіткі та помилкові визначення понять

Написання есе (max 10 балів) здійснюється під час іспиту. Тема визначається під час проведення заліку

Критерії оцінювання залікового есе:

10-7 балів – зміст есе відповідає його темі, автор демонструє вміння узагальнювати, співставляти різні точки зору з проблеми, аргументувати основні положення роботи, робити логічні та повні висновки; робота є оригінальним дослідженням, що містить авторську позицію та самостійні судження; відсутні орфографічні, синтаксичні та стилістичні помилки; стиль есе відповідає вимогам до студентських наукових робіт; автор дотримується принципів академічної добродетелі;

6-4 бали - зміст есе відповідає його темі, автор демонструє вміння узагальнювати, співставляти різні точки зору з проблеми, аргументувати основні положення роботи, робити логічні та повні висновки; робота містить авторську позицію, яка проте не є достатньо переконливою; відсутні орфографічні, синтаксичні та стилістичні помилки; стиль есе відповідає вимогам до студентських наукових робіт; автор дотримується принципів академічної добродетелі;

3-1 бали - зміст есе не повністю відповідає його темі, автор демонструє вміння узагальнювати, співставляти різні точки зору з проблеми, аргументувати основні положення роботи, проте висновки не є повними; робота не є оригінальним дослідженням; присутні орфографічні, синтаксичні та стилістичні помилки; автор дотримується принципів академічної добродетелі.

Індивідуальне дослідницьке завдання (ІДЗ) варто обрати тим, хто володіє базовими методами наукового аналізу та прагне поглибити власні навички наукової аргументації в сфері дослідження проблематики практичної політології.

Тема ІДЗ обирається впродовж перших двох тижнів семестру з переліку запропонованих тем за посиланням: <https://moodle.znu.edu.ua/course/view.php?id=7309>.

Результати ІДЗ можуть стати основою для доповідей на студентських науково-практических конференціях. Методичні рекомендації до виконання ІДЗ та критерії оцінювання див. на сторінці курсу у Moodle: <https://moodle.znu.edu.ua/course/view.php?id=7309>.

Контрольний захід	Термін виконання	% від загальної оцінки
Поточний контроль (max 60%)		
<i>Змістовий модуль 1 (розділ 1)</i>	<i>Робота на практичному занятті</i>	<i>Практичні заняття 1,2</i>
	<i>Письмова контрольна робота</i>	<i>Тиждень 3</i>
<i>Змістовий модуль 2 (розділ 2)</i>	<i>Робота на практичному занятті</i>	<i>Практичне заняття 3,4</i>
	<i>Письмова контрольна робота</i>	<i>Тиждень 6</i>
<i>Змістовий модуль 3 (розділ 3)</i>	<i>Робота на практичному занятті</i>	<i>Практичне заняття 5</i>

ЗАПОРІЗЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ФАКУЛЬТЕТ СОЦІОЛОГІЇ ТА УПРАВЛІННЯ
Силабус навчальної дисципліни

	<i>Письмова контрольна робота</i>	Тиждень 9	8
Змістовий модуль 4 (розділ 4)	<i>Робота на практичному занятті</i>	<i>Практичне заняття 6</i>	7
	<i>Письмова контрольна робота</i>	Тиждень 11	8
	<i>Індивідуальне письмове завдання</i>		7
Підсумковий контроль (max 40%)			
Залік			30
Залікове есе			10
Разом			100%

Шкала оцінювання: національна та ECTS

За шкалою ECTS	За шкалою університету	За національною шкалою	
		Екзамен	Залік
A	90 – 100 (відмінно)	5 (відмінно)	Зараховано
B	85 – 89 (дуже добре)	4 (добре)	
C	75 – 84 (добре)		
D	70 – 74 (задовільно)	3 (задовільно)	
E	60 – 69 (достатньо)		
FX	35 – 59 (незадовільно – з можливістю повторного складання)	2 (незадовільно)	
F	1 – 34 (незадовільно – з обов’язковим повторним курсом)		Не зараховано

РОЗКЛАД КУРСУ ЗА ТЕМАМИ І КОНТРОЛЬНІ ЗАВДАННЯ

Тиждень і вид заняття	Тема заняття	Контрольне завдання	Кількість балів
Змістовий модуль 1.			
Тиждень 1 Лекція 1	Методологія дослідження у практичній політології		
Тиждень 2 Практичне заняття 1	Методологія дослідження у практичній політології	Опрацювання проблемних питань: 1. Понятійно-категоріальний апарат практичної політології, методи та процедури прикладних досліджень політики. 2. Біхевіоралізм та позитивізм як підґрунтя до формування прикладного спрямування політичної науки. 3. Критерії розмежування теоретичної та прикладної політичної науки, їх предметна область.	4
Тиждень 3 Лекція 2	Політична символіка		
Тиждень 3 Практичне заняття 2	Політична символіка	Опрацювання проблемних питань: 1. Сутність та різновиди політичної символіки, конвенціональна природа політичних символів, чинники їхньої ефективності. 2. Символічний характер соціально-політичного життя. 3. Символи як засіб регуляції соціальної поведінки.	3
Письмова робота 1	Підсумкова робота за першим змістовим модулем.	Тестове завдання (max 3 бали) і есе (max 5 балів)	8
Змістовий модуль 2			
Тиждень 4 Лекція 3	Політичний аналіз		
Тиждень 5 Практичне заняття 3	Політичний аналіз	Опрацювання проблемних питань: 1. Теоретичні засади, принципи та складові прикладного політичного аналізу. 2. Політичний аналіз у системі політичних наук. 3. Основні підходи у визначенні робочої моделі фахівця-аналітика. 4. Проблеми формування теоретико-	4

ЗАПОРІЗЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ФАКУЛЬТЕТ СОЦІОЛОГІЇ ТА УПРАВЛІННЯ
Силабус навчальної дисципліни

		методологічних основ сучасної політичної аналітики в суверенній Україні.	
Тиждень 6 Лекція 4	Політичне прогнозування		
Тиждень 6 Практичне заняття 4	Політичне прогнозування	Опрацювання проблемних питань: 1.Сутність, теоретичні засади та різновиди політичного прогнозування. 2.Оперативні, короткострокові, середньострокові, довгострокові, стратегічні прогнози. 3.Етапи та методи політичного прогнозування. 4.Спеціальні методи політичного прогнозування	3
Письмова робота 2	Підсумкова робота за другим змістовим модулем.	Тестове завдання (max 3 бали) і есе (max 5 балів)	8
Змістовий модуль 3			
Тиждень 7 Лекція 5	Політичне рішення		
Тиждень 8 Практичне заняття 5	Тема 1 Політичне рішення	Опрацювання проблемних питань: 1.Сутність, структуру та типологію політичних рішень, основні етапи, методи розробки та прийняття політичних рішень. 2.Поняття публічного політичного рішення. 3.Основні теоретичні підходи в аналізі процесу прийняття політичних рішень. 4.Принцип зворотного зв'язку в процесі прийняття публічних політичних рішень.	7
	Тема 2 Політика як практична дія	1. Особливості маркетингово-менеджментної діяльності в процесі організації і проведення політичних компаній 2. Специфіка масової політичної поведінки. 3. Проблема політичної участі. Пряма дія в структурі демократії.	
Тиждень 9 Лекція 6	Політика як практична дія		

ЗАПОРІЗЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ФАКУЛЬТЕТ СОЦІОЛОГІЇ ТА УПРАВЛІННЯ
Силабус навчальної дисципліни

Письмова робота 3	Підсумкова робота за третім змістовим модулем.	Тестове завдання (max 3 бали) і есе (max 5 балів)	8
Змістовий модуль 4			
Тиждень 9 Лекція 7	Маніпулятивний характер політики		
Тиждень 10 Лекція 8	Маніпулятивний характер політики		
Тиждень 10 Практичне заняття 6	Маніпулятивний характер політики	Опрацювання проблемних питань: 1. Поняття та складові маніпулювання в політиці 2. Функції, методи і прийоми здійснення політичних маніпуляцій 3. Основні різновиди маніпулятивних дій в політиці 4. Протидія політичному маніпулюванню. 5. Політичне маніпулювання, як приховане управління політичною свідомістю	7
Письмова робота 4	Підсумкова робота за четвертим змістовим модулем.	Тестове завдання (max 3 бали) і есе (max 5 балів)	8
Індивідуальне письмове завдання	Реферат або есе за визначеною темою	Письмова робота надана викладачу у визначений термін.	7

ОСНОВНІ ДЖЕРЕЛА

1. Неділько А.І., Задорожний В.П., Бойко В.В. Публічна політика: навчальний посібник. Полтава: ПолтНТУ, 2018. 225с.
2. Петренко І. І. Політичне рішення. Навч. посібник. Київ.: Норма права, 2023. 220 с.
3. Постригань Г., Олещук П. Практична політологія : Курс лекцій. Київ : КНУ, 2021.152 с.
4. Практична політологія / Бульбенюк С.С., Довганик Н.М., Зайцева З.І. та інші. Київ : КНЕУ, 2022. 328 с.
5. Ріел Дж., Мартін Р. Техніка ухвалення рішень . Як лідери роблять вибір / пер. з англ. Н. Кошманенко. Київ : Наш формат, 2019. 248 с.

Додаткова:

1. Абизов В.О., Кремінь В.Г. Політичні рішення: механізм прийняття. Київ : НІСД, 1995. 63 с.
2. Бебік В.М. Основи теоретичної і практичної політології. Київ : МАУП, 1994
3. Вашенко К. Сутність та особливості політичного аналізу. *Вісник Львівського Університету. Філософські науки.* 2008. Вип. 11. С.169-177.
4. Віnnікова Н. А. Парадокси політичних рішень в епоху постдемократії: моногр. Харків: ХНУ імені В. Н. Каразіна, 2019.
5. Головатий М.Ф. Політичний менеджмент. Київ : МАУП, 2005. 296 с.
6. Горбатенко І. А. Розвиток політології як навчальної дисципліни: здобутки, проблеми, перспективи. *Генеза.* 2006. № 1. С. 129-133.
7. Громадська Н. А. Методологічні аспекти політичного аналізу. *Державне управління. Наукові праці.* 2017. Том 290. Вип. 278. С. 83-87.
8. Дженніфер Ріел, Роджер Мартін. Техніка ухвалення рішень . Як лідери роблять вибір / пер. з англ. Н. Кошманенко. Київ : Наш формат, 2019. 248 с.
9. Єрмоленко А. Ціннісно-нормативне обґрунтування науки та моральна автономія суб'єкта. *Філософська думка.*2009. №4. С. 30-49.
10. Коваленко А.О. Політичний аналіз і прогнозування. Київ :Науковий світ, 2002. 201 с.
11. Кальниш Ю.Г. Політична аналітика в державному управлінні: теоретико-методологічні засади: Моногр. Київ : Видавець Паливода А.В., 2006
12. Лікарчук Н.В. Політичний аналіз як професія та наукова дисципліна. *Вісник КНУ ім. Т.Шевченка. Філософія. Політологія.* 2006. №83/84. С.57-59. Петренко В. Політична мова. Навчальний посібник. Київ : 2006
13. Прикладна політологія: навч. посіб. / За ред. В.П.Горбатенка. Київ : ВЦ «Академія», 2008. 472 с.
14. Ребкало В.А., Кальниш Ю.Г. Практикум з політичної аналітики в державному управлінні: Навч.-метод. посіб. Київ: Вид-во НАДУБ, 2005.
15. Рубанов В. В. Теорія та методологія політичної аналітики: моногр. Харків: ХНУ імені В. Н. Каразіна. 2012. 236 с

Інформаційні ресурси

1. DoganM. The Hybridization of Social Sciences Knowledge. 1996. URL : https://www.ideals.illinois.edu/bitstream/handle/2142/8090/librarytrendsv45i2l_opt.pdf?sequence=1)
2. Roskin M. Political science. Britannica Online Encyclopedia, 2016. URL: <http://www.britannica.com/topic/political-science>
3. Туркова К. Мовні портрети кандидатів в президенти України. Голос Америки. Блог «Моя Америка». URL: <https://ukrainian.voanews.com/a/candidates-speechhabits-/4853695.html>
4. Олійник М.О. Політичне рішення як складова взаємодії влади та суспільства. URL: https://studies.in.ua/pravo/Polzap_2013_7_31.pdf
5. Драшкович А. Політична участь громадян в процесі прийняття владних рішень. Політологічні записки. 2013. № 7. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Polzap_2013_7_28

РЕГУЛЯЦІЇ І ПОЛІТИКИ КУРСУ²

Відвідування занять. Регуляція пропусків.

Інтерактивний характер курсу передбачає обов'язкове відвідування практичних занять. Студенти, які за певних обставин не можуть відвідувати практичні заняття регулярно, мусять впродовж тижня узгодити із викладачем графік індивідуального відпрацювання пропущених занять. окремі пропущенні завдання мають бути відпрацьовані на найближчій консультації впродовж тижня після пропуску. Відпрацювання заняття здійснюється усно у формі співбесіди за питаннями, визначеними планом заняття. В окремих випадках дозволяється письмове відпрацювання шляхом виконання індивідуального письмового завдання.

Студенти, які станом на початок екзаменаційної сесії мають понад 70% невідпрацьованих пропущених занять, до відпрацювання не допускаються.

Політика академічної добroчесності

Усі письмові роботи, що виконуються слухачами під час проходження курсу, перевіряються на наявність plagiatu за допомогою спеціалізованого програмного забезпечення, рекомендованого відповідними службами ЗНУ. Відповідно до чинних правових норм, plagiatom вважатиметься: копіювання чужої наукової роботи чи декількох робіт та оприлюднення результату під своїм іменем; створення суміші власного та запозиченого тексту без належного цитування джерел; перайт (перефразування чужої праці без згадування оригінального автора). Будь-яка ідея, думка чи речення, ілюстрація чи фото, яке ви запозичуєте, має супроводжуватися посиланням на першоджерело.

Роботи, у яких виявлено ознаки plagiatu, до розгляду не приймаються і відхиляються без права перескладання. Якщо ви не впевнені, чи підпадають зроблені вами запозичення під визначення plagiatu, будь ласка, проконсультуйтеся з викладачем.

Висока академічна культура та європейські стандарти якості освіти, яких дотримуються у ЗНУ, вимагають від дослідників відповідального ставлення до вибору джерел. Рекомендовані бази даних для пошуку джерел:

Електронні ресурси Національної бібліотеки ім. Вернадського: <http://www.nbuv.gov.ua>

Цифрова повнотекстова база даних англомовної наукової періодики JSTOR: <https://www.jstor.org/>

Використання комп'ютерів/телефонів на занятті

Використання мобільних телефонів, планшетів та інших гаджетів під час лекційних та практичних занять дозволяється виключно у навчальних цілях (для уточнення певних даних, отримання довідкової інформації тощо). Будь ласка, не забувайте активувати режим «без звуку» до початку заняття.

Під час виконання заходів контролю (контрольних робіт, іспитів) використання гаджетів заборонено. У разі порушення цієї заборони роботу буде анульовано без права перескладання.

Комунікація

Базовою платформою для комунікації викладача зі студентами є Moodle.

Для оперативного отримання повідомлень про оцінки та нову інформацію, розміщену на сторінці курсу у Moodle, будь ласка, переконайтесь, що адреса електронної пошти, зазначена у вашому профайлі на Moodle, є актуальну, та регулярно перевіряйте папку «Спам».

Якщо за технічних причин доступ до Moodle є неможливим, або ваше питання потребує термінового розгляду, направте електронного листа з позначкою «Важливо» на адресу

² Тут зазначається все, що важливо для курсу: наприклад, умови допуску до лабораторій, реактивів і т.д. Викладач сам вирішує, що треба знати студенту для успішного проходження курсу!

ЗАПОРІЗЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ФАКУЛЬТЕТ СОЦІОЛОГІЇ ТА УПРАВЛІННЯ
Силабус навчальної дисципліни

---

thcokur2004@ukr.net. У листі обов'язково вкажіть ваше прізвище та ім'я, курс ташифр акаадемічної групи.

ДОДАТОК ДО СИЛАБУСУ ЗНУ – 2023-2024 рр.

ГРАФІК ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ 2023-2024 н. р. доступний за адресою: <https://tinyurl.com/yckze4jd>.

АКАДЕМІЧНА ДОБРОЧЕСНІСТЬ. Студенти і викладачі Запорізького національного університету несуть персональну відповіальність за дотримання принципів академічної доброочесності, затверджених **Кодексом академічної доброочесності ЗНУ:** <https://tinyurl.com/yabuk4ad>. Декларація академічної доброочесності здобувача вищої освіти (додається в обов'язковому порядку до письмових кваліфікаційних робіт, виконаних здобувачем, та засвідчується особистим підписом): <https://tinyurl.com/y6wzzlu3>.

НАВЧАЛЬНИЙ ПРОЦЕС ТА ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЯКОСТІ ОСВІТИ. Перевірка набутих студентами знань, навичок та вмінь (атестації, заліки, іспити та інші форми контролю) є невід'ємною складовою системи забезпечення якості освіти і проводиться відповідно до Положення про організацію та методику проведення поточного та підсумкового семестрового контролю навчання студентів ЗНУ: <https://tinyurl.com/y9tve4lk>.

ПОВТОРНЕ ВИВЧЕННЯ ДИСЦИПЛІН, ВІДРАХУВАННЯ. Наявність академічної заборгованості до 6 навчальних дисциплін (в тому числі проходження практики чи виконання курсової роботи) за результатами однієї екзаменаційної сесії є підставою для надання студенту права на повторне вивчення зазначених навчальних дисциплін. Порядок повторного вивчення визначається Положенням про порядок повторного вивчення навчальних дисциплін та повторного навчання у ЗНУ: <https://tinyurl.com/y9pkmmr5>. Підстави та процедури відрахування студентів, у тому числі за невиконання навчального плану, регламентуються Положенням про порядок переведення, відрахування та поновлення студентів у ЗНУ: <https://tinyurl.com/ycds57la>.

НЕФОРМАЛЬНА ОСВІТА. Порядок зарахування результатів навчання, підтверджених сертифікатами, свідоцтвами, іншими документами, здобутими поза основним місцем навчання, регулюється Положенням про порядок визнання результатів навчання, отриманих у неформальній освіті: <https://tinyurl.com/y8gbt4xs>.

ВИРІШЕННЯ КОНФЛІКТІВ. Порядок і процедури врегулювання конфліктів, пов'язаних із корупційними діями, зіткненням інтересів, різними формами дискримінації, сексуальними домаганнями, міжособистісними стосунками та іншими ситуаціями, що можуть виникнути під час навчання, регламентуються Положенням про порядок і процедури вирішення конфліктних ситуацій у ЗНУ: <https://tinyurl.com/57wha734>. Конфліктні ситуації, що виникають у сфері стипендіального забезпечення здобувачів вищої освіти, вирішуються стипендіальними комісіями факультетів, коледжів та університету в межах їх повноважень, відповідно до: Положення про порядок призначення і виплати академічних стипендій у ЗНУ: <https://tinyurl.com/yd6bq6p9>; Положення про призначення та виплату соціальних стипендій у ЗНУ: <https://tinyurl.com/y9r5dpwh>.

ПСИХОЛОГІЧНА ДОПОМОГА. Телефон довіри практичного психолога Марті Ірини Вадимівни (061)228-15-84, (099)253-78-73 (щоденно з 9 до 21).

УПОВНОВАЖЕНА ОСОБА З ПИТАНЬ ЗАПОБІГАННЯ ТА ВИЯВЛЕННЯ КОРУПЦІЇ Запорізького національного університету: **Борисов Костянтин Борисович**
Електронна адреса: uv@znu.edu.ua Гаряча лінія: Тел. (061) 228-75-50

РІВНІ МОЖЛИВОСТІ ТА ІНКЛЮЗИВНЕ ОСВІТНЕ СЕРЕДОВИЩЕ. Центральні входи усіх навчальних корпусів ЗНУ обладнані пандусами для забезпечення доступу осіб з інвалідністю та інших маломобільних груп населення. Допомога для здійснення входу у разі потреби надається черговими охоронцями навчальних корпусів. Якщо вам потрібна спеціалізована допомога, будь-ласка, зателефонуйте (061) 228-75-11 (начальник охорони). Порядок супроводу (надання допомоги) осіб з інвалідністю та інших маломобільних груп населення у ЗНУ: <https://tinyurl.com/ydhcsagx>.

РЕСУРСИ ДЛЯ НАВЧАННЯ. Наукова бібліотека: <http://library.znu.edu.ua>. Графік роботи абонементів: понеділок – п'ятниця з 08.00 до 16.00; вихідні дні: субота і неділя.

ЕЛЕКТРОННЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ НАВЧАННЯ (MOODLE): <https://moodle.znu.edu.ua>
Якщо забули пароль/логін, направте листа з темою «Забув пароль/логін» за адресою: moodle.znu@znu.edu.ua.
У листі вкажіть: прізвище, ім'я, по-батькові українською мовою; шифр групи; електронну адресу.

Якщо ви вказували електронну адресу в профілі системи Moodle ЗНУ, то використовуйте посилання для відновлення паролю <https://moodle.znu.edu.ua/mod/page/view.php?id=133015>.

Центр інтенсивного вивчення іноземних мов: <http://sites.znu.edu.ua/child-advance/>

Центр німецької мови, партнер Гете-інституту: <https://www.znu.edu.ua/ukr/edu/ocznu/nim>

Школа Конфуція (вивчення китайської мови): <http://sites.znu.edu.ua/confucius>